

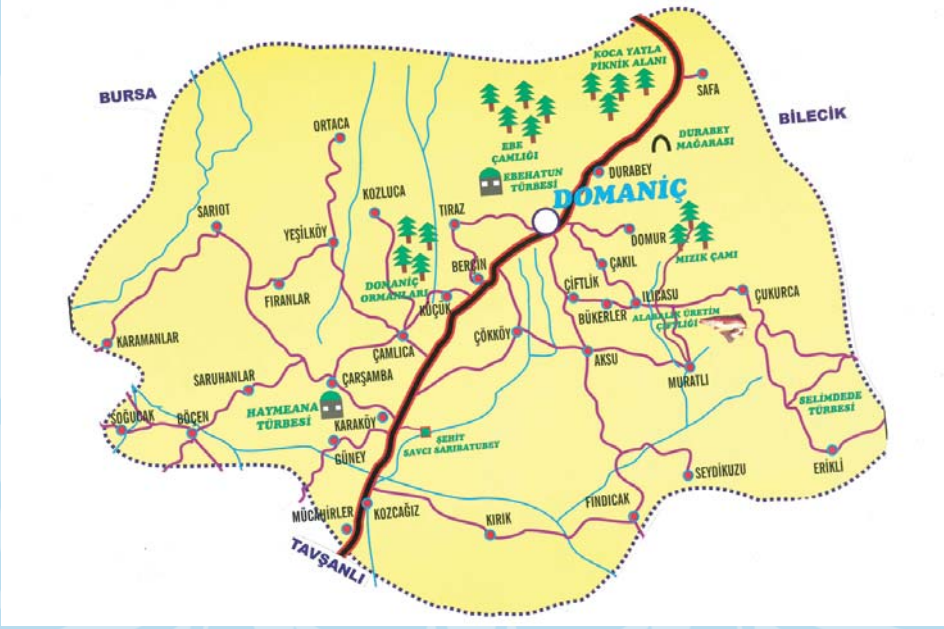

KURULUŞUN ANASI

HAYME ANA

(DEVLET ANA)

DOMANIÇ

İl merkezine 90 km. uzaklıkta, 537 Km²'lik yüzölçümünde, rakımı 870 metre olan tamamına yakını vasıflı çam, gürgen, ardıç, meşe ağaçları ile kaplı orman olan; tarihi, kültürel, coğrafi ve tabii güzellikleri ile Osmanlının Kuruluşuna mekan olmuş yurdumuzun güzel köşelerinden biridir.

İlçenin tarihi M.Ö. 5500-3500 yıllarına kadar uzanmaktadır. İlçeye ait ilk kesin bilgiler 13.yy. aittir.

Bu dönemde Bizans hakimiyeti altında bulunan Domaniç I. Alaaddin Keykubat tarafından 13. yüzyılın son çeyreğinde Söğüt ile birlikte Ertuğrul Gazi liderliğindeki Kayı Boyu'na yayla olarak verilmiştir. Bu dönemden sonra İlçe toprakları Kayı Aşireti Yörükleri tarafından yayla olarak kullanılmıştır.

Domaniç'in ilk adı Hisarköy'dür. Sürmeliçukur'dan Anadolu'ya gelen Ertuğrul Gazi'ye yaylak olarak verildiğinde yöreyi gören Ertuğrul Gazi'nin; "Bu yayla duman içinde Duman-içi yaylaları bizim yurdumuzdur." dediği Duman-içi ifadesinin zamanla Domaniç halini aldığı ilçenin isminin de buradan geldiği söylenmektedir.

HAYME ANA

Hayme Ana; Gündüz Alp'in eşi, Ertuğrul Gazi'nin annesi, Osman Gazi'nin ninesidir.

Adına türbe yapılan ilk Türk anasıdır. Bu topraklarda ulu çınara can veren yüce şahsiyet dünyaya barış, huzur, adalet, hoşgörü ve medeniyet getirmiştir.

“Cennet anaların ayakları altındadır” hadis-i şerifinde övgüye mazhar olan analardandır.

Türkmenistan'ın Horasan bölgesinden yola çıkarak 3500 km'lik bir yürüyüşle önce Ahlata sonra Suriye Halep'e ulaşan Kayı boyunun beyi Gündüzalp'in Fırat nehrini geçerken boğulması üzerine Kayı aşiretin başına Hayme Ana geçmiştir.

Güçlü kişiliği ile liderliği eline alarak Kayı Boyu üzerinde nüfuz sahibi olan Hayme Ana uzun bir yolculuktan sonra aşiretini Selçuklu Sultanı Aleaddin Keykubat'ın iktâ olarak verdiği Ankara'nın Karacadağ bölgesine, daha sonra Domaniç ve Söğüte yerleştirilmiştir.

Hayme Ana bu uzun yolda karşılaştığı savaşlarda cengaverliği ile yer almıştır.

Hayme Ana Türbe Kitabesi

Kayı boyunu Anadolu'nun batısına başarı ile taşıyarak Söğüt ve Domaniç Bölgesinin yurt olmasını sağlayarak Osmanlı İmparatorluğunun ilk harcını atan Hayme Ana'dır ve Devlet Ana olarak anılmaktadır.

Oğlu Ertuğrul'u, torunu Osman'ı yetiştiren ve cihan devletinin temellerini atan Hayme Ana'nın türbesi ilimiz Domaniç ilçesine bağlı Çarşamba köyündedir.

Hayme Ana Türbesinden Görüntüler

HAYME KELİMESİNİN ANLAMI

Hayme kelimesi Osmanlı Türkçesinde "Çadır"(otağ) manasına gelmektedir. Osmanlıda çadır kelimesi devlet manasında da kullanılmıştır.

Hayme Ana ismi ise çadır anası, çadırın direği ve "Devlet Ana" olarak anlam kazanmıştır.

MEZARIN BULUNMASI ve TÜRBEİNİN YAPILMASI

Hayme Ana 13. Asrın ikinci yarısında vefat etmiştir.

Hayme Ana'nın mezarının bulunması ile ilgili çeşitli rivayetler olmasına rağmen II. Abdülhamit Han zamanında olduğu kesindir.

Bu rivayetlerden biri Sultan II. Abdülhamit Han şehzadeliği sırasında bir gece rüyasında ninesi Hayme Ana'yı görür. Hayme Ana kendisine padişahlık müjdesi verir ve rüyanın sabahında (1876) padişah olduğu tebliğ edilir.

Padişah olan Sultan II. Abdülhamit Han kendisine padişahlık müjdesini veren Hayme Ana'nın kabrinin bulunması için Bursa Hüdavendigâr Valisi Mahmut Celal'e talimat verir.

Bursa Valisi Mahmut Celal'de Bursa, İnegöl ve Domaniç havalesindeki Şeyh Mehmet Bahaeddin Efendi, Şeyh Ali Sırrı Efendi, Şeyh İzzettin Efendi, Şeyh Mehmet Agah Efendi, Şeyh Rıza Efendi, Şeyh Mehmet Gülşen Efendi, Şeyh Şerif Efendi ve Şeyh Mehmet Şemsettin Efendi gibi din alimlerinden kabrin bulunması için çalışma ve manevi yardım talep eder.

Hayme Ananın Kabri

Heyet bu civarda çalışma yaparken Çamlıca Köyüne de uğrar. Çarşamba Köyünden Süleyman isimli bir vatandaş Çamlıca köyünde bir heyetin Hayme Ana'nın kabrini araştıran bir heyet olduğunu duyunca evinde sakladığı ve bununla ilgisi olduğunu duyduğu ceylan derisine yazılmış Osmanlıca bir belgeyi bu heyete götürür. Bu belgede Hayme Ananın mezarının Çarşamba Köyünde olduğu yazılıdır. Bunun üzerine heyet hemen Çarşamba Köyüne gider. Burada bulunan mezarlık ve birkaç yatırda incelemeler de bulunulur. Yapılan incelemelerle köyün üst kısmında bulunan yatırdan (kabrin sarsılması gibi) işaretler alınır ve kabrin yeri belirlenmiş olur.

II. ABDÜLHAMİT HAN VE HAYME ANA

II. Abdülhamit Han (1876-1909) Hayme Ananın kabrinin bulunması üzerine buraya bir türbe yaptırmıştır.(1891)

Türbenin açılışı 18 Ocak 1892 Pazartesi günü resmi heyet, çevre ileri gelenleri ve halkın katılımı ile törenle yapılmıştır.

Onun döneminde Hayme Ana hiç unutulmadan her yıl yapılan anma törenlerine halka ikram için çeşitli yiyecekler gönderilmiştir.

Bu durum II. Abdülhamit Handan sonra da devam etmiştir.

Hayme Ananın ismi;

1. 1910 yılında Güneydoğu Anadolu'da kurulan süvari alaylarından birisine,
2. 1918 yılında açılan İnas Numune Mektebine,
3. 1919 yılında açılan İnas Numune İbtidaiyesine verilmiştir.

MIZIK ÇAMI

İlçemiz Domur Köyü Osmanlı Devletinin kurucusu Osman Gazinin babası Ertuğrul Gazinin yazın at koşturduğu bu topraklarda Osman Gazinin babaannesi Hayme Ana'nın torununu salladığı ağaç olarak rivayet edilen yaklaşık 1000 yaşında olan Mızık Çamına sahiptir.

Mızık Çamı (Domurköy)

Rivayete göre Karakeçili Yörükleri göç zamanında bu çamın bulunduğu yere gelir, günlerce kalırlarmış. Hayme Ana torunu Osman Gazi'yi bu çamın dallarında kurduğu salıncakta avutup büyütmüş.

Yöre halkı tarafından kutsal sayılan bu ağaç, tabiat haricinde tahribat görmemiştir. Karaçam türünde olan Mızık Çamı, 1980 yılında hayati fonksiyonlarını tamamen yitirmiş, 1988'de de şiddetli bir rüzgar neticesi yıkılmıştır.

Kültür Bakanlığı Bursa Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Müdürlüğü tarafından 05.07.1988/83 tarih ve nolu kararı gereği Mızık Çamı Anıt Ağaç olarak tescil edilmiştir.

HAYME ANA'YI ANMA VE GÖÇ ŞENLİKLERİ

Devlet Ana olarak ta anılan Osman Gazi'nin ninesi, Ertuğrul Gazinin annesi ve Gündüz Alp'in eşi Hayme Ana'yı ve eşinin ölümünü müteakip onun önderliği ile obasının Domaniç'in Çarşamba ovasına başarıyla göç etmesini temsilen göç hareketini yaşatmak amacıyla gerçekleştirilen Hayme Ana'yı Anma ve Göç Şenlikleri her yıl Eylül Ayının ilk haftası geleneksel olarak kutlanmaktadır. Etkinlikler İlçe merkezi ile Çarşamba köyünde bulunan Hayme Ana türbesi ve tören alanında gerçekleştirilmektedir.

Etkinlikler kapsamında Cuma günü Mevlüt okunması ile başlayan program, Cumartesi günü Domaniç Ebe çamlığında geleneksel yağlı güreşler ile devam etmekte, Pazar günü Çarşamba Köyünde Hayme Ana'nın türbesinin ziyareti, Müzenin ve el sanatları sergilerinin gezilmesi, göçün yaşatılması, geleneksel cirit oyunları ve at yarışları, etli pilav ikramı yapılmakta, değişik obalardan yörükler çadırlar kurarak tarihi yaşatmaktadır.

Bu kutlamaların yapıldığı tören alanı, Hayme Ana'nın türbesi ve o güne ait kullanılan eşyaların sergilendiği müze, konukevi ile komple bir tesis görüntüsü vermektedir.

Köy Hayme Ana'yı ziyaret amacıyla düzenli ziyaretçi ve turist akınına uğrarken, şenlik etkinliklerinde ise yoğun bir katılım söz konusu olabilmektedir.

TARİHİ GÜREŞLER

Kayı Boyu Karakeçili aşiretinin yaylalara çıkışında Çarşamba yaylasında güreşler yapılırdı.

Zamanla Kayı Boyu Karakeçili Aşireti nüfusu artmasıyla paralel olarak Domaniç arazisine yayılıp yerleşim alanları kurulmasıyla düğün merasimi, zafer şöleni gibi yapılan her türlü kutlamalarda Çarşamba Yaylası dışında da Alaturka denilen kuru ve yağlı Türk güreşleri çimliklerde, meydanlarda, harman yerlerinde ata sporumuz yapılagelmiştir.

HAYME ANAYI ANMA VE GÖÇ ŞENLİKLERİNDEN GÖRÜNTÜLER

HAYME ANAYI ANMA ve GÖÇ ŞENLİKLERİNE KATILAN DEVLET BÜYÜKLERİMİZ

2006 Yılında Başbakanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN

Buğün 03. Eylül. 2006

"HAYME ANA'MIZI 726. ANMA YILI
TÖRENLERİ" vesilesiyle ziyaret ediyorum.
Tasviyelerim ilkokulunuzdur. Seni
unutmuşum. Unutmazacağım.

Ertuğrul Gaziler, Osman Gaziler
nasıl tasviyelerin istikametinde
obadan devlete geldiyse izşanla
mevcut durumumuzu Musasir Medeniyet
Seviyesinin üstüne Gazi Mustafa Kemal'in
ifade ettiği gibi tasviyacağız.

Hayme Anamız, Devlet Anamız
ruhun sad olsun. Allah rahmet eylesin.

Recep Tayyip ERDOĞAN
BAŞBAKAN

2007 Yılında Kültür ve Turizm Bakanımız Sayın Ertuğrul GÜNAY

2008 Yılında Türkiye Büyük Meclisi Başkanımız Sayın Cemil ÇİÇEK

2009 Yılında Kadın ve Aileden sorumlu Devlet Bakanımız Sayın Selma Aliye KAVAF

2013 YILINDA Gençlik ve Spor Bakanımız Sayın Suat Kılıç

MHP Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli katılmışlardır.

HAYME ANA KÜLTÜR EVİNDEKİ ETNOGRAFİK ESERLER

HAT ÖRNEKLERİ

“Padişahım Çok Yaşa”

“Vemetevfiki illa billah”

“Allah, Muhammed, Ebubekir, Ömer, Osman, Ali”

“Hezeminfazli Rabbi”

“Padişahım Çok Yaşa”

“İlmühübihali hasbi minsüali”

Hayme Ana

Oğlu Ertuğrul Gazi 'ye oğüdü

OĞUL,

Anayurttan ayrılalı yıllar geğti. Deli rüzgarlar önünde oradan oraya savrulduk. Beylik otağını kurduğumuz řu yaylalar, artık son durağımız, şon konağımız olsun. Oğuz'un yurtlarına diktiğimiz ağağların kökleri kara yerin derinliklerine, dallan gökyüzünün yüceliklerine uzansın.

Ak-boz atlara binip yağı üstüne yel gibi vardıkta Kadir Tanrı gözüpek yiğitlerimizi korusun.

Göğsü kaba yerli kara dağlar gibi duran erlerimiz ile; kır çiçekleri gibi saf ve temiz, ak yüzlü, ala gözlü kızlarımız Kutlu Kayı Boyu'muza gürbüz evlatlar versinler.

Altın başlı otağlarımız Çarşamba yaylasını bürüsün.

Kayı'nın ve diğer bütün bayların oğullarını Ertuğrul'umla bir tutarım. Onların hepsini soyumuz için Hakk'ın Kutsal birer emaneti bilirim.

OĞUL,

Boyundan-soyundan olsun olmasın insanlara adil davran. Adaletten ayrılma ki, insanların birlik ve dirlik kazansın. Yurdunda, obanda herkes gezsin. Ululuk isteyen töreden ayrılmasın.

Bu dünya bir oturma yeri değildir. Yapacağın iyi ve doğru işlerle insanların hizmetinde bulunursan güzel övünçler senin olur.

Yüreğinden inancı, ağzından duayı, davranışından erdemi hiç eksik etme. Bir de sabırlı ol oğul, ekşi koruk sabırla tatlı üzüm olur.

OĞUL

Beylik dermekle, ağalık vermek iledir.

Sofranı ve keseni yoksullara açık tut...

T.C.
Kütahya Valiliği
www.kutahya.gov.tr

İl Özel İdaresi katkılarıyla bastırılmıştır.